

• De vlekkensteek ... • de Wim Hof van de teken

Teken worden vaak geassocieerd met de ziekte van Lyme. Deze ziekte wordt overgebracht door de schapenteek. Een andere teek die steeds meer bekendheid geniet, is de Middellandse Zee-teek, ook wel 'reuzenteek' genoemd in de media. Maar dat we naast deze twee tekensoorten nog een andere teek in ons land kunnen aantreffen is veel mensen niet bekend.

Uiterlijk

Een tijdje geleden kregen we een fors uitgevallen teek opgestuurd met de aantekening dat het mogelijk een 'reuzenteek' betrof. Nadat we de teek onder de microscoop hadden gelegd werd het al snel duidelijk dat we met een andere soort te maken hadden, namelijk *Dermacentor reticulatus*, soms ook wel vlekkensteek genoemd. Deze teek is heel goed te herkennen aan het gevlekte scutum, een hard schildje op het bovenlijf. Zowel de schapenteek (*Ixodes ricinus*) als de Middellandse Zee-teek (*Hyalomma marginatum*) hebben een egaal gekleurd scutum.

Eigenschappen

De vlekkensteek komt voor van Centraal-Europa tot West-Siberië en heeft zich in een rap tempo over andere delen van Europa weten te verspreiden. Naast zijn hoge reproductie en snelle ontwikkeling kan deze teek goed omgaan met ongunstige omgevingscondities. Zo is hij in staat om langere tijd (meerdere maanden) onder water te overleven en kan hij goed tegen de kou (in een labsetting overleeft hij 150 dagen bij -10°C). Daar kan Wim Hof, The Iceman, die onder andere het kouderecord 'ondergedompeld worden in een bak met ijsblokjes' op zijn naam heeft staan, nog wat van leren. Ook kan deze teek tot vier jaar overleven zonder bloedmaaltijd. Al deze eigenschappen zorgen ervoor dat de teek zich goed kan aanpassen aan verschillende klimaten, wat is terug te zien in de snelle verspreiding en vestiging van de soort in Europa. Deze teek werd in Nederland voor het eerst aangetroffen in 2005 en is hier inmiddels gevestigd.

Ziektes

Net als de schapenteek heeft de vlekkensteek een levenscyclus waarbij drie verschillende gastheren als voedingsbron worden gebruikt. De levenscyclus van de schapenteek is uitgebreid bestudeerd, die van de vlekkensteek duidelijk minder. Dit komt mede door de verborgen levenswijze van de larven en nimfen. Deze worden dan ook bijna niet aangetroffen bij het slepen (met een witte doek over de vegetatie slepen). Van de vlekkensteek is bekend dat deze maar liefst zestig verschillende gastheredieren heeft, zowel wilde als gedomesticeerde soorten. In Nederland is hij vooral bekend van de aanwezigheid op honden. De teek kan honden behoorlijk ziek maken door het overbrengen van *Babesia canis*, de ziekteverwekker die babesiose veroorzaakt. Deze ziekte is goed te behandelen, maar zonder behandeling kan een hond eraan overlijden. De vlekkensteek kan zich ook voeden op mensen, al komt deze teek minder vaak op mensen voor dan bijvoorbeeld de schapenteek. Ook voor mensen is deze teek vector van ziekteverwekkers waaronder verschillende Rickettsia-bacteriën, die bijvoorbeeld kunnen leiden tot de ziekte tekenencefalitis.

Dermacentor reticulatus is van *Hyalomma marginatum* (op de foto hiernaast) te onderscheiden door het gevlekte scutum.
Foto: Ryszard (CC BY-NC 2.0)

Een vrouwtje van *Hyalomma marginatum* met een egaal scutum.
Foto: Zati Vatansever, Kafkas University

Tekst:

Cindy Schoelitz-ten Broeke, KAD